

VHLÍDNÉMU ČTENÁŘI POZDRAVENÍ...

Milý čtenáři, to, co držíš v ruce, je literární mapa Ostravy a jako každá mapa se snaží být Ti vhodným a pokud možno spolehlivým, laskavým a inspirativním průvodcem (ale též i malinko potměšilým, měj to hned zkraje dobře na paměti). Zrodila se z úsilí přiblížit všem zájemcům o literární historii „genius loci“ moravskoslezské metropole vtělený do veršů a vět próz, básní i dramát, stejně jako pozoruhodné místní události či spisovatelské osudy provázané s ostravským regionem. Vznikla v rámci širšího projektu *Literární obraz regionu 1918–2018 (severovýchodní Morava a české Slezsko) – osobnosti, události, instituce, místa, texty* zaštitěného Ministerstvem kultury v rámci NAKI II, jehož součástí se už stala putovní výstava *Literární paměť regionu 1918–2018* (doposud v Opavě 2021 a Ostravě 2022) a také *Literární slovník severovýchodní Moravy a českého Slezska 1918–2018*.

Mapa se snaží postihnout emblematickou estetickou, ale i jazykovou, ideovou, národnostní i sociální identitu Ostravy a pokouší se vsadit zdejší „příběh literatury“ do kulturně-historického a místopisného kontextu bouřlivých i klidných let dvacátého a jednadvacátého století (cca v rozmezí let 1918–2018). Má synekdochický charakter a její legenda vychází z výběru stovek zaznamenaných událostí (vydaných knih, uměleckých činů a gest, autorských osudů, vzniku a zániku nejrůznějších literárních institucí a periodik etc.), archivním průzkumem i jakýmsi znovuobjevením v současnosti již zapomenutých, nicméně v mnohém pozoruhodných a značně překvapivých literárních jevů spjatých s existencí slovesného umění v někdejší „ocelovém srdci republiky“. Bylo nutno ráznou selekcí (na méně než jednu pětinu z původního rozsahu) ztenčit nashromážděný materiál na míru únosnou tomu, kolik údajů se ještě vejde na zadní část mapy (podrobnější informace a detaily lze najít v přidružené publikaci *Literární Ostrava*). V konkrétních heslech je představena — ve shodě s povahou předmětu svého zájmu — složitá a dynamická literární a kulturní identita průmyslové moravskoslezské metropole, přičemž vymezení hranic jednotlivých městských obvodů jsou často „pocitová“ (ano, i proto, že jde o beletrii!) a nemusí se ve všech směrech nutně shodovat s ryze katastrálními údaji.

Každá správná mapa má pak i svá „bílá místa“ (hic sunt leones!). Rozložena z jednoho konce na druhý sice popisuje „celý dosud známý svět“, avšak s vědomím, že ledacos podstatného se též odehrává i mimo její hranice — nezřídka ty nejdůležitější zážitky čekají na potenciálního čtenáře a cestovatele mimo jakýkoli mapový itinerář. U krásné literatury takovéto poznání platí dvojnásob. Celý půvab lidské koexistence s literaturou spočívá mimo jiné i v hravé nejistotě, jak se věci ve skutečnosti mají. Tato mapa tudíž nechce a ani nemůže být vyčerpávajícím návodem k tomu, jak se v Ostravě „potkat s literaturou“ — mnohé v ní naznačené je navíc nutno prozkoumat takříkajíc na vlastní vrub a svou osobní zkušeností. Ačkoli tedy nezakrývá nepopíratelnou ambici stát se užitečným partnerem a průvodcem, bylo by dobré a žádoucí, aby si její konkrétní uživatel čas od času připomínal větu, kterou v závěru třetího dílu známého románu Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka* prorocky pronese její protagonista a nejslavnější hrdina české literární historie: „*Mapa se taky může mejlit...*“